

Πούσκιν, Ρώσος αλλά και «Λυτικός» συνάμα

Του Ιλιά Κρολ

Ο μεγάλος ρώσος ποιητής, ήταν ταυτόχρονα και σπουδαίος Ευρωπαίος. Του λόγου το αληθές αποδεικνύουν τα πέντε μεγάλα γεγονότα που ακολουθούν.

Η πρώτη εμφάνιση σε γαλλικό περιοδικό

Το 1821, το γαλλικό περιοδικό «Revue Encyclopédique», είναι από τα πρώτα περιοδικά που αναφέρθηκαν στον Αλεξάντρ Πούσκιν. Ένα μικρό δημοσίευμα βρέθηκε ανάμεσα στα χαρτιά του ποιητή, το οποίο μάλιστα διατηρούσε με ευλάβεια. Το δημοσίευμα ανέφερε: «Ένα έργο που εκδόθηκε πρόσφατα στην πόλη μας τράβηξε το ενδιαφέρον όλων των φίλων της λογοτεχνίας. Πρόκειται για ένα ρομαντικό ποίημα σε δέκα στροφές, το οποίο ονομάζεται “Ρουσλάν και Λιουντμίλα”. Ο δημιουργός του, Πούσκιν, ο οποίος ήταν μαθητής στο Λύκειο του Τσάρσκοε Σιλό και τώρα βρίσκεται στην υπηρεσία του γενικού κυβερνήτη της Βεσσαραβίας (η σύγχρονη Ρουμανία και άλλοτε τμήμα της Ρωσικής Αυτοκρατορίας), είναι μόλις 22 ετών. Το ποίημα είναι βασισμένο στα; λαϊκά παραμύθια του καιρού του Μέγα πρίγκιπα Βλαδίμηρου». Ο Πούσκιν υπογράμμισε στο δημοσίευμα ένα λάθος. Στην πραγματικότητα, το ποίημα περιελάμβανε έξι στροφές και όχι δέκα.

2. Μεταφράσεις των έργων του

Έργα του Πούσκιν άρχισαν να δημοσιεύονται σε ξένες γλώσσες -στα γερμανικά και γαλλικά- από το 1820. Οι μεταφράσεις δημοσιεύονταν αρχικά μόνο στη Μόσχα και

την Αγία Πετρούπολη, αλλά μετά άρχισαν να διεισδύουν με ταχύτητα στη Δύση και να γίνονται αντικείμενο μελέτης στους λογοτεχνικούς κύκλους. Μια από τις μεταφράσεις αυτές, ωστόσο, προκάλεσε για τον ποιητή κάποιες προβλήματα οικονομικής φύσεως. Ο Εβστάφι Ολντεκόπ, ταχυδρομικός λογοκριτικός, συντάκτης και εκδότης του περιοδικού St.-Petersburgische Zeitschrift, δημοσίευσε τη γερμανική μετάφραση του ποιήματος «Αιχμάλωτος του Καυκάσου» μαζί με το ρωσικό κείμενο, στερώντας κατ' αυτό τον τρόπο από τον Πούσκιν τη δυνατότητα να συνάψει συμβόλαιο για τη δημοσίευση της ρωσικής εκδοχής με άλλο εκδοτικό οίκο.

3. «Η πένα του Γκαίτε»

Το έργο και η προσωπικότητα του Πούσκιν, όσο αυτός ζούσε ακόμη, προκαλούσαν το ενδιαφέρον πολλών μεγάλων συγγραφέων στην Ευρώπη. Μερικοί από αυτούς μάλιστα του έστελναν αναμνηστικά δώρα. Από τον κλασσικό της γερμανικής λογοτεχνίας Γκαίτε, ο Πούσκιν δέχτηκε το 1827 μια πένα με φτερά. Ο ποιητής παράγγειλε να του φτιάξουν γι' αυτή μια θήκη από ποιοτικό μαροκινό δέρμα η οποία έγραφε απέξω «Η πένα του Γκαίτε», και ήταν πολύ υπερήφανος για το δώρο αυτό. Φίλοι του Πούσκιν, οι οποίοι επισκέπτονταν συχνά τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, έκαναν γνωστό το ταλέντο του στον ιταλό ποιητή Αλεσάντρο Μαντσόνι και στο γάλλο λογοτέχνη Αλφόνσο ντε Λαμαρτίν.

4. Η μελοποίηση της «Ντάμα Μπαστούνι»

Η όπερα του Τσαϊκόφσκι που βασίστηκε στο διήγημα του Πούσκιν «Ντάμα μπαστούνι», είναι ευρέως γνωστή σε ολόκληρο τον κόσμο, ωστόσο, ελάχιστοι γνωρίζουν ότι πρώτος «μετέφρασε» το έργο αυτό στη διεθνή γλώσσα της μουσικής, όχι ο Τσαϊκόφσκι, αλλά ο γάλλος συνθέτης Ζακ Φρομαντάλ Αλεβί. Μάλιστα, το έκανε σαράντα χρόνια πριν από τον Τσαϊκόφσκι, το 1850. Το κείμενο του διηγήματος μετέφρασε ο γάλλος συγγραφέας, ιστορικός και μεταφραστής, Προσπέρ Μεριμέ.

5. Η κινηματογραφική μεταφορά των έργων του

Η πρώτη κινηματογραφική μεταφορά του «Γιεβγκένι Ονέγκιν» εμφανίστηκε στη Ρωσία το 1911 (από τον σκηνοθέτη του βουβού κινηματογράφου, Βασίλι Γκοντσαρόφ). Ωστόσο, η ευρωπαϊκή βερσιόν γυρίστηκε, μετά από οκτώ χρόνια. Τον γερμανικό «Ονέγκιν» γύρισε ο σκηνοθέτης και σεναριογράφος Άλφρεντ Χαλμ. Οι Γερμανοί επέστρεψαν σε αυτό το έργο το 1972, όταν ο τηλεοπτικός σταθμός Zweites Deutsches Fernsehen (ZDF) δημιούργησε μια παραγωγή του με μουσική επένδυση. Ο «Ονέγκιν» προβλήθηκε και στις τηλεοπτικές οθόνες της Βρετανίας, το 1994, σε μια ερμηνεία του από τον σκηνοθέτη Χάμφρεϊ Μπάρτον. Η πιο γνωστή μέχρι σήμερα κινηματογραφική εκδοχή ανήκει στον βρετανό σκηνοθέτη Μάρτε

Φάινς. Στη δική του παραγωγή του «Ονέγκιν», οποίος εμφανίστηκε στη μεγάλη οθόνη το 1999, στους πρωταγωνιστικούς ρόλους έλαμψαν οι ηθοποιοί Ράλφ Φάινς και Λιβ Τάιλερ.

Πηγή: rbth.gr